

Prima instanță - (Judecătoria Centru, mun. Chișinău) A. Arhip
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) N. Simciuc, I. Țurcan, I. Cotruță

ÎNCHEIERE

30 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, Ala Cobăneanu
judecători Luiza Gafton, Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Andrian Zavulan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2018, prin care s-a respins apelul Ministerului Justiției al Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Centru, municipiul Chișinău din 20 iulie 2016,

c o n s t a ț ă:

La 29 iunie 2015 Andrian Zavulan a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor, prin care a solicitat încasarea din contul statului a sumei de 40 500 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului material, 250 000 lei cu titlu de compensație bănească pentru prejudiciul moral și 6 000 lei cheltuieli de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 14 martie 2011 în privința sa a fost inițiată o cauză penală conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) din Codul penal, iar la 22 iunie 2011 a fost inițiată o cauză penală în baza art. 333 alin. (1) și art. 335 alin. (1) din Codul penal, care la 23 iunie 2011 au fost conexe într-o singură procedură.

Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 19 martie 2012, Andrian Zavulan a fost achitat de învinuirile aduse în comiterea infracțiunilor incriminate pe motivul neconstatării existenței faptelor descrise în rechizitoriu.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2012, rămasă irevocabilă prin neatacare, s-a respins apelul procurorului Constantin Moraru și s-a menținut sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 19 martie 2012.

Astfel, reclamantul Andrian Zavulan a invocat că în rezultatul acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, tragerea sa la răspundere penală s-a dovedit a fi ilegală, iar implicarea în procese judiciare penale în calitate de inculpat i-a afectat onoarea și demnitatea în colectivul de muncă, fiindu-i agravată starea sănătății, inclusiv a rudelor soldată cu decesul mamei pentru retrăirile suportate, consideră că, este îndreptățit de a pretinde în temeiul prevederilor Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 și ale Codului civil pertinente speței, repararea prejudiciului material și moral cauzat.

În drept, acțiunea a fost întemeiată în baza prevederilor art. 1 Protocolul nr. 1 și art. 6 CEDO, art. 20 și 21 din Constituție, art. 1422, 1423, 1424 din Codul civil, și Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Pe parcursul examinării pricinii, la 28 octombrie 2015 avocatul Păduraru Grigore a depus cerere prin care a modificat cercul participanților la proces, solicitând antrenarea în procesul pendinte a Ministerului Justiției, ca reprezentant al statului în calitate de pârât, în locul Ministerului Finanțelor. (f.d.52)

Prin încheierea protocolară Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 02 noiembrie 2015, cererea de substituie pârâtului s-a admis și s-a atras în proces, în calitate de pârât, Ministerul Justiției. (f.d.53-54)

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 20 iulie 2016, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Andrian Zavulan suma de 3 000 lei cu titlu de reparare a prejudiciului material.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Andrian Zavulan suma de 10 000 lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Andrian Zavulan suma de 2 500 lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică.

În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

La 02 decembrie 2016 Ministerul Justiției a depus cerere de apel, solicitând repunerea în termen, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2017, s-a admis cererea Ministerului Justiției privind repunerea în termen și s-a repus Ministerul Justiției în termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 20 iulie 2016.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2018 s-a respins apelul Ministerului Justiției și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 20 iulie 2016.

La 29 martie 2018 Ministerul Justiției a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2018 și a hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 20 iulie 2016, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului, recurentul a reiterat motivele de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel și consideră că decizia contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

În acest sens, a invocat că instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, a aplicat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrar poziția participanților la proces și probele anexate la materialele dosarului.

A menționat că instanța de apel eronat și neîntemeiat a menținut fără modificări hotărârea instanței de fond, în condițiile în care prin prisma prevederilor art. 3 alin. (1) și art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, rezultă expres că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sînt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite, or, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

Prin referința din 21 mai 2018, reprezentantul intimatului, avocatul Grigore Păduraru, a indicat că recursul declarat de Ministerul Justiție nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și urmează a fi considerat drept inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Din materialele dosarului se constată că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 23 martie 2018 (f.d. 199), însă la materialele dosarului lipsește dovada legală de recepționare a acesteia de către recurent.

Totodată, în cererea de recurs recurentul a indicat că a recepționat decizia integrală la 19 martie 2018.

Respectiv, Colegiul consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

Ala Cobăneanu

judecători

Luiza Gafton

Dumitru Mardari